

KIHALT, CSENDES UTCA

Göb megállt egy hosszú kőkerítés mellett. Nem messze innen, rézsút egy valamivel szélesebb utca nyílt, s vége felé, a házak falára már bevilágítottak az állomás fényei. Utazótáskáját rátette a kőkerítés párkányára, olyan széles volt ez a párkány, hogy a táska éppen elfért rajta. Kinyitotta, és kivett belőle egy kicsi, kékre festett trombitát, egy kis doboz olcsó színes ceruzát, egy kicsi tűzoltóautót dobozostul és egy nyulat. A nyúlnak kék masni volt a nyakán. Aztán kivette az esőköpenyét és egy füzetet, ezeket a táska másik oldalára tette, szintén a kőkerítés párkányára. Belenézett a táskába, hogy lássa, maradt-e még benne valami, de nem maradt már semmi. Ezt Göb is tudta, de még véletlenül sem akart ráülni semmire sem. Magára vette a köpenyét, a kis kékre festett trombitát beletette a zsebébe, az olcsó színes ceruzákat a másik zsebébe, a füzetet és a többi játékot pedig visszatette a táskába, de csak az egyik felébe, hogy az üresen maradt részre ráülhessen. Legvégén tette vissza a nyulat, a kék masnival a nyakán, legvégén és óvatosan, mert majdnem úgy vette, hogy a nyúl él. Azért rendezkedett ilyen gondosan, mert a vonat, amivel haza kellett utaznia, csak később, hajnal felé indult, s Göb ezt az időt egyedül akarta eltölteni.

Megnézte magának ezt a kerítést. Fölötte a magas gesztenyefa lombjaival elvette az utcai lámpa fényét, s ebben a homályban még egy indát vagy egy levelet sem bírt rajta felfedezni.

A táská helyzetéből érezte, hogy a párkány enyhén megdőlt, hogy az esővizet levezesse, s aki a kert mögött lakott, ilyen szempontból bizonyára meg lehetett elégedve a kerítésével. Göb a csendes város e csendes utcácskáján sokszor végigment már, de el nem tűnődött soha a hosszú, mohás aljú kőkerítés fölött, s ilyesmi nem járt eszébe most este sem, amikor elindult, hogy hajnalig ellegyen valahol, míg a végén meg nem állt előtte. Amint visszagondolt az utcában eltöltött napjaira, megértette: nyilván nem gondolhatott erre a kopasz kerítésre, nem gondolhatott a kő keménységére, s hogy mennyi idő alatt adja ki magából a nappal bevett melegét, de most tudhatta, hogy amíg él, emlékezni fog rá, mert Göb emlékezett minden ágyra, minden kőre s a különböző fatörzsek melletti moha puhaságára, ahol valaha is elszenderedett. Göb tisztán emlékezett éjszakai nyugalmaira és mindazokra, akik elaltatták.

Hét vagy kilenc házzal feljebb, arrafelé, amerről jött, egy másik kőkerítés mögött lakott a fiacskája, s amikor Göb aznap többször becsengetett, mindannyiszor azt mondták, nincsen otthon. Azt mondták, hogy nincs, hogy elment, hogy messze, és nem tudják, és kár is idejönni. Negyedszer fordult elő, hogy Göb ideutazott egy másik városból, és amikor becsengetett, mindig azt mondták neki, hogy nincs, hogy elment, elutazott valahova, valamilyen városba, valamilyen kicsi faluba, nagynénik nagyon ügyelnek rá, nagybácsikkal gombát szed a ligetben. Göb ilyenkor meghajolt és elmosolyodott, pedig tudta, hogy a fiacskája benn van a legbelső szobában, és éppen befogják a száját; tehát hogy éppen el van dugva a gyerek.

Nem tehetett róla, valami éhséggel kívánta mindig látni, s holmi aprósággal a táskájában

vonatra ült, idejött, de mindent visszavitt úgy, ahogy hozta. Így utazgatott a játékokkal, legrégebbi az a nyúl volt, de ha ez sokáig így megy, annak most már egy új szalag kell, egy újabb kék masni, ha sokáig így megy, nem marad hely a táskában, és nem marad hely semmi másnak a fejében. Azért gondolt még erre is Göb, mert a legrosszabbra akart gondolni.

Emellett azért tetszett a dolognak az a része, ahogy elképzelte, amint a hároméves fiúcska utazgat, megy, mendegél. Tetszett Göbnek, ahogy így elképzelte, pedig alig emlékezett az arcára. Kevésre emlékezett belőle, de azért tudta még a szemét, a feje formáját, s főleg a homlokán egy kis dudorodásra emlékezett, s ezzel a dudorodással képzelte el magának a nagynénik dohos szobájában, a gombák között a ligetben, s még örült, ha ilyen bitangul készítik is arra, hogy elképzelve magának.

Göb pihent, nem civakodott magában. Arra a nyúlra gondolt, s úgy gondolt rá, hogy beleöregszik ezekbe az utazásokba, és ahogy ott ült az enyhén lejtő párkányon, a táska egyik felén, s arra ügyelt, hogy az a mosolyokra gondosan megvarrt nyúl össze ne gyűrődjék, alig volt valami egyéb gondolata, amiről tudott volna. Ennyire óvta, mert tudta, óhatatlanul előregszik, elmúlik a nyúl, s az elmúló részecskének kijáró finomsággal ragaszkodott hozzá, hogy a végén már jött hogy odaszegezze arra a kapura. Így jött neki, mert annyira féltette, és annyira tartott tőle, hogy egy darab fára szegezve kívánta látni.

Fölötte a fáról homlokára ereszkedett a levelek nedve, s e puhaság ellenére ő mégis a kapu fáját érezte a homlokán, hogy mivé lesz a feje, s odabenn a gyermeknek a feje, amíg egyszer

elmennek együtt valahová, leülnek a fűbe, meg-
esznek valamit, leereszkednek a lejtőkön, hogy
aztán mindig kíváncsozzanak ilyen napok után.
S a táská, hogy meddig fogja még így cipelni
maga után, csaknem addig, amíg megtelik, és
utálatossá lesz maga előtt, amíg egyre kisebb
tárgyakkal késleltetné azt a napot, s akkor néz-
hetné, mivé lett a gondoskodása.

Éjszakai nyugalma most csak annyiba vette,
hogy fejével hátradőlt a kovácsoltvas rácsnak, s
nem gondolt azzal, hogy esetleg hátulról a kert,
mondjuk, Wolf nevű álmatlan kutyája megza-
varja, vagy egy költségesen nevelt, például
Bingó nevű kutya, amilyeneket az utcában lá-
tott lihegni némely imádságtól hangos ház kü-
szöbén.

Göb is jól ismert egy ilyen kutyát, ezt Már-
tának hívták, miután figyelmes gazdái kiderí-
tették, hogy leány. Nem felejtheti ezt a Márta
nevű kutyát, mert kevéssel azelőtt ment el va-
lahova, hogy Göb fiacskája született, úgy ment
el, hogy Göb megijedt. Pedig, amíg formában
volt az állat, valahányszor a házban imához
ültek, mindig kitették a kapuba lihegni, hogy
őrizze az áhítat nyugalma, s ott a küszöbön az
állat bevált. Göb ilyenkor a kertben kavicsokat
dobott vízbe, s a kutya sem nagyon izgatta, alig
vette észre, hogy mióta valami állatok megtép-
ték, egyre többet liheg, hogy mint lesz kelle-
metlenné folytonos lihegésével, s mint tűnik el
figyelmesen megválasztott Márta nevével együtt
a családból, hogy ne ébresszen bennük könnyö-
rületet. Másként vélekedett Göb, amikor kisfiá-
nak a nagymamája új kutyát hozott a házba, és
azt mondta, az a dög, tépett füleivel, nem volt
már semmire sem jó, csak az erdőre volt jó,
hogy elmenjen, és valahol a sűrűben haljon

meg. Göb megijedt, mert a kisfiának a nagymamája mondta ezt a dolgot, és olyan szépen mondta, mint amikor a családdal imádkozott.

Miközben erre gondolt, Göb olyan könnyű volt, nem is érezte a kő hidegét, így akarta megtartani magának ezt az éjszakát holnapi nyugalma számára. Mozdulatlanságával óvta a kis tárgyakat a táskájában, meg ne nyomja őket, s még el is káromkodta magát, hogy azért mégis milyen jó érzés őket aggodalmasan takarni, szóval még ez a kis szomorúság is, amit a néma játékok fölött kellett hogy érezzen, még ez is jólesett neki. Ha Göb valamennyire is boldog volt, attól volt, hogy még egy ilyen vacak nyomorúságnak is tudott örülni.

Mert tetszett neki azért egy kicsit megromlott emlékeivel ez az utca, ha nem tetszik, elmegy és leül egy platánfa alá a jószagú fűbe, vagy egy barátjával kényelmes székben megiszik valamit. Göb az utcán volt egész nap, és tudta, ha az utcán van, ne akarjon máshol lenni, s ha nappal tetszett neki itt kóborogni, ne felejtse el éjszakára a kihalt utcát.

Az úttest kövei s a háztetők kifényesedtek a hűvösségtől, a távoli lámpák fényében ezt nézhette most Göb, ha nem akart elaludni. Sokfelé aludt már, de ilyenkor szívesebben csak pihent, nem szeretett véletlenül elbóbiskolni, pedig előfordult, ha nagyon fáradt volt éjszaka, hogy tömött vonatokon állva elaludt, de ezt sem bánta meg soha.

Később valaki sietősen hazament ezen az utcán, de Göb szemeivel ott maradt a hamvas köveken, mert a léptek zaja is már a csendhez tartozott, annyira, hogy nem tudta, ül-e, vagy mi van vele, ez az egész nesztelenség a sípálya nyári csendjét sejtette, mikor az utolsó nagy ka-nyart szegélyező derék fenyők alatt pihen a

fűben, azon a helyen, ahol a lejtő épp csak annyira enyhül, hogy el lehet heveredni, el lehet nyúlni egy kicsit a téli száguldások helyén. Annyira enyhül a meredek, hogy télen kidobja a sízót, tavaly például úgy dobott ki egyet, hogy a fenyőn szétment a feje. Menynyire szét tud menni egy fej egy ilyen helyen, pedig orrában érzi most is a moha és a korhadt fa szagát, ez pedig a jó helyek szaga, s akkor azzal a sízóval ilyesmi történik, hogy teljesen széjjelmegy a feje, minden boldogságával együtt és minden kedves emlékével együtt, mert tudnivaló, hogy abban a pillanatban a legboldogabb, amikor a szintkülönbség feszíti a dobhártyáját, s a sebességtől kisimul benne minden gondolat, annyira, hogy nem törődik már maga előtt a fenyővel. Teljesen mindegy neki a fenyő, s akkor pont a feje megy szét szegénynek, hogy még ez az emléke sem marad, mivelhogy az emlékek, az a fej dolga.

Oly kihalt, elhagyatott ez a sípálya ilyenkor nyáron, hogy valaki azt hihetné, Göb véletlenül tévedt ide, még sajnálná is, hogy mit keres itt, hogy odaheveredett, és hogy biztosan nem gondolhat semmire. Annyira csendes tud maradni egy ilyen sípálya a téli száguldások után, hogy értelmetlennek tűnik elheveredni egy ugratón, mert éppen egy kicsi sima hely az erdőben, a fenyők alatt, ahova Göb még, mondjuk, ha béna volna is, kivitetné magát, csak hogy ott legyen. Annyira csendes és kihalt, hogy jól megsejthető belőle a téli lesiklás vidámsága, a kerítések mögötti házak egykori melege s az utcák kihaltsága és csendessége.

Göbnek erre az éjszakára a hűvös, fényes kövek maradtak, és igen örült, hogy pont ezek

emlékeztetik ennyi melegséggel a helyekre, ahol valaha megpihent.

Azért volt ez így, mert benne minden csak félig tudott tönkremenni, s tudta, hogy nem romolhat meg nála semminek annyira az emléke, hogy egyáltalán ne lehessen rágondolni többet, s lefogadná bárkivel, hogy ezt nem lehet kiirtani belőle.

Pedig a fenyők iránti szerelmével együtt az utcára szánták; nehogy a gyermek elkapja tőle azt az örületet, nehogy a gyermek egyáltalán meglássa, mert akkor, lehet, elmegy vele, s akkor hiába küldték el annyiszor, hogy a végén már az anyjába is kellett küldjék, ha vele megy a gyerek, hiába volt az egész.

Kevés lehetett már az éjszakából. Az utca-seprők lassan a sarokra értek, megálltak. Ahogy a kordé csendes döcögése kimaradt a csendből, Göb felnézett, az emberek lassú mozgását kísérelte.

„Hová a fenébe menjek, talán seperjek az erdőn vagy a tisztásokon, vagy hol a fenében? Maga az én helyemben hol seperne, és hova menne, és hová kívánná magát a seprűjével?”

„Nem azt mondtam, hogy menjen valahova, hanem azt, hogy a maga részét, az utcának azt a felét seperje rendesen, az istenit, mert a maga részét nem fogom én seperni, s ha nem seperi, akkor menjen oda, ahol nincs mit seperni, de nem mondtam meg, hogy hova menjen, és hol van az, ahol nincs mit seperni, erről nem beszéltem, én rendesen sepertem, nem mondtam ilyeneket.”

Göb felállt. Kivette a köpenye zsebéből a kicsi kékre festett trombitát, az olcsó színes ceruzákat, és beletette őket a táskába. Felvette

a táská mellől a füzetet, azt is beletette. Levette a köpenyét, becsomagolt. Belenyúlt a táskába, megtapogatta a nyulat, gondolta, kiveszi és megnézi, de aztán nem vette ki. Nem játszunk, gondolta, és elindult.

Az utcaseprők látták, hogy honnan áll fel, lassú mozgásukban megálltak, úgy néztek utána, aztán egymásra, és megvonták a vállukat.